

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

SEURAKUNTAVAALIT 2010

VIESTINTÄSUUNNITELMA

PÄIVITETTY 12.10.2009

1. KULTTUURIMINISTERI STEFAN WALLININ TERVEHDYS

Kirkko edelläkävijänä ja vaikuttajana

Seurakuntavaalien äänestysikärajaa laskettiin kahdeksastatoista kuuteentoista ikävuoteen 1. tammikuuta 2009. Muutos konkretisoituu tulevissa vuoden 2010 seurakuntavaaleissa. Tämän rohkean ja uudistusmyönteisen päätöksen johdosta kirkko näyttäytyy edelläkävijänä ja uranuurtajana kysymyksissä, jotka koskevat suomalaisten nuorten osallistumista ja mahdollisuutta vaikuttaa. Äänestysikä lasku tuo uusia mahdollisuuksia sekä kirkolle että nuorille - osallisuuden kasvu antaa kirkolle lisäarvoa ja nuorten ääni, vaikutusmahdollisuudet ja kirkkoon kuuluminen vahvistuvat.

Viime vuosina kirkosta eronneiden määrä on kasvanut. Yhteistyöllä kehityksen suuntaa voidaan muuttaa. Nuoret saadaan mukaan kirkon toimintaan kuuntelemalla heitä. Viime aikoina on puhuttu ääni-ikärajan laskemisesta myös kunnallisvaaleissa. Tulevien kirkollisvaalien kokemukset antavat siis tärkeää tietoa äänestysikä laskemisen vaikutuksista.

Teillä on mahdollisuus olla edelläkävijöitä ja vaikuttajia vuoden 2010 vaaleissa. Seurakuntien tulisi etsiä uusia tapoja tiedottaa muutoksista nuorille, vastata heidän kysymyksiin ja antaa heille tilaa keskusteluissa.

Yhteisellä panostuksella ja yhteisillä tavoitteilla kaikki on mahdollista.

2. ALUKSI

Vuoden 2010 seurakuntavaalit tuovat mukanaan merkittävän uudistuksen koko yhteiskunnan kannalta. Asiasta on syytä viestiä vahvasti. Liian usein kompastumme kirkollisessa viestinnässä siihen, ettemme osaa kertoa kaikesta siitä arkipäivän, ja juhlinkin hyvästä, jota työssämme teemme.

Vaaleissa viestinnällä on erityisen suuri merkitys. Seurakuntavaalien äänestysprosentti ei päättää huimaa, viime vaalien valtakunnallinen keskiarvo oli 14,5 prosenttia. Toisaalta osassa seurakuntia liiki puolet äänioikeutetuista käytti äänioikeuttaan. Seurakuntien moninainen rakenne ja erilainen toimintakulttuuri tuovat valtakunnallisen viestinnän pohjalle rakentuvasta vaalista paikallisesti kiinnostavan.

Viestintä on väylä kertoa seurakuntalaisille siitä, että on vaalit. Vaaliviestinnän perustavoite on, että seurakuntalaiset tulevat tietoisiksi vaaleista. Seurakuntavaaleissa on kyse kansanvallasta ja siitä, mitä seurakunnan jäsenyys merkitsee. Keskeistä on viestiä käytännön seikkoja - missä äänestetään ja milloin ja mistä vaaleissa on kysymys.

Suurin haaste vaaliviestinnälle on vastata *miksi?* -kysymykseen. Miten saamme seurakuntalaiset vakuuttuneiksi siitä, että seurakuntavaaleissa kannattaa äänestää? Vastaus löytyy konkretiasta; epäilijöille on helppo lyödä tiskiinkin melkoinen määrä aihealueita, joista seurakuntien luottamushenkilöt vastaavat. Seurakunnassa tehdyt päätökset toiminnan painotuksista, henkilövalinnoista, rakennuksista, yhteisestä ympäristöstä vaikuttavat koko paikkakunnan elämään.

Onnistunut vaaliviestintä vahvistaa kirkon jäsenyyttä ja tuo sille merkityksen. Seurakuntavaalien julkisuuskampanja pyrkii tekemään seurakuntaa ja sen toimintaa näkyväksi myös muuten kuin vaalien osalta. Vaalien yhteydessä on luontevaa virittää keskustelua siitä, mistä kaikesta seurakunta huolehtii ja mikä paikka kirkolle osana yhteiskuntaa kuuluu. Julkisuuskampanjan viestin tulee olla yhtenäinen paikallisseurakuntien tiedotuksen kanssa.

3. TOTEUTTAJAT

Seurakuntavaalien toimeenpanoa varten on asetettu työryhmät vaalien hallintoa ja viestintää sekä tieto- ja tulospalvelua varten.

VIESTINTÄ- JA TULOSPALVELUTYÖRYHMÄ

Viestintä- ja tulospalvelutyöryhmä huolehtii omalta osaltaan vaalien valtakunnallisesta viestinnästä ja tukee seurakuntia viestintäkysymyksissä. Se huolehtii myös vaalien tieto- ja tulospalvelujärjestelmistä ja vaalituloksen valtakunnallisesta laskemisesta sekä sen tiedottamisesta yhdessä Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa.

Vaaliviestintätyöryhmään jäsenet Kirkon tiedotuskeskuksesta

Tuomo Pesonen, viestintäjohtaja, pj
Iiris Kivimäki, tiedotuspäällikkö
Hannele Sainio, tietojärjestelmäpäällikkö
Sami Kallioinen, verkkoviestintäpäällikkö
Åsa Holmvik, informatör/KCSA
Tiinakaisa Honkasalo, viestintäsuunnittelija
Jarmo Kokkonen, työalasihteeri/KKN

Kirkkohallituksen ulkopuoliset asiantuntijat

Antti Siukonen, päätoimittaja/Fleim.fi
Simo Repo, viestintäpäällikkö/Espoon srk-yhtymä
Erja Piipponen, tiedottaja/Helsingin srk-yhtymä
Mari Teinilä, toimituspäällikkö/Kotimaa-yhtiöt
Krista Susi, viestintäpäällikkö/Kirkkopalvelut
Kaisa Aitlahti, pastori/Nuorten keskus (NAVI-yhteydet)

Työryhmän sihteerinä toimii seurakuntavaalien projektisihteeri Kari Kanala.

HALLINTOTYÖRYHMÄ

Hallintotyöryhmä laatii hallinnolliset ohjeet vaaleja varten sekä huolehtii vaaliasiakirjojen hankinnasta valtakunnallisesti. Edelleen työryhmän tehtävänä on laatia hallinnollinen aikataulu vaalien toimittamiseksi sekä miettiä vaaliin liittyvää koulutusta ja neuvontatarvetta yleensä.

Hallintotyöryhmään jäsenet Kirkkohallituksesta

Pirjo Pihlaja, kirkkoneuvos, pj
Mikko Tähkänen, hallintopäällikkö
Kielo Virpasuo, hankintapäällikkö
Jarmo Kokkonen, työalasihteeri

Kirkkohallituksen ulkopuoliset asiantuntijat

Arja Rossinen/Helsingin srk-yhtymä
Mika Riikonen/Pieksämäen seurakunta

Työryhmän sihteerinä toimii kansliapäällikön sihteeri Tuija Korva.
SEURAKUNTAVAALIEN PROJEKTISIHTTEERI

Seurakuntavaalien viestinnästä vastaa projektisihteeri, joka työskentelee täysipäiväisesti 1.3.2009–31.12.2009. Hän työskentelee Kirkon tiedotuskeskuksessa. Projektisihteeri tukee seurakuntien vaaliviestinnän vastaavia heidän työssään. Lisäksi työtehtäviin kuuluu muun muassa viestinnän koordinointi kirkkohallituksen vaalityöryhmien kesken, vaaliviestintätyöryhmän sihteerinä toimiminen, verkkosivujen viestintää koskevien sisältöjen tuottaminen sekä yhteydenpito vaaliviestintää suunnittelevan ja toteuttavan mainostoimiston kanssa. Yhteistyössä Kirkon tiedotuskeskuksen tiedotusyksikön kanssa projektisihteeri tiedottaa vaaleista medially. Projektisihteeri myös kokoaa loppuraportin vaaleista.

4. SEURAKUNTAVAALIEN AIKATAULUSTA

Seurakuntavaalit 14.11.
isänpäivänä tai 14.-15.11.2010
Ennakoäänestys 1.-5.11.2010

Ehdokasasettelu päättyy 15.9.2010

Varsinaiset vaalipäivät ovat 14. ja 15.11.2010. Osassa seurakunnista seurakuntavaalit pidetään yksipäiväisenä eli vain sunnuntaina, osassa taas sekä sunnuntaina että maanantaina. Viestinnässä on luontevaa puhua isänpäivänä pidettävistä seurakuntavaaleista.

Ennakoäänestys on viisipäiväinen, ja se järjestetään 1.-5.11. Ennakoäänestyksen paikat seurakunta voi ratkaista itse. Viestinnällisesti aika ennen ennakoäänestyksen alkua sekä ennakoäänestyspäivät ovat keskeisimpiä mainostuksen aikoja.

Vaalien ehdokasasettelu päättyy 15.9.2010. Kevät, kesä ja alkusyksy 2010 ovat valitsijayhdistysten ehdokashankinnan aikaa. Ehdokasrekrytoinnin tueksi seurakunnat voivat tuottaa materiaalia.

5. TAUSTAA

Seurakuntavaalien julkisuuskampanja järjestetään nyt neljättä kertaa. Kysymyksessä on enemmän kuin vaalit – joka neljäs vuosi kirkolla on mahdollisuus pitää seurakuntien toimintaa ja kirkollisia asioita esillä näkyvästi.

Kolmella edellisellä vaalikerralla äänestysprosentti on hieman noussut. Vuonna 2006 seurakuntavaaleissa äänesti 14,5 prosenttia äänestysaikeutetuista. Ennakkoon äänestäneiden osuus kasvoi (44%) kaikista äänestäneistä. Korkeimman ja matalimman äänestysprosentin välillä oli eroa liki 45 prosenttiyksikköä. Maaseudun seurakunnissa äänestetään suhteellisen vilkkaasti, kaupunkiseurakunnissa äänestäjiä käy vähän.

Kirkon tutkimuskeskuksen seurakuntavaalitutkimuksen mukaan tärkeimpiä syitä äänestämiseen olivat myönteinen suhtautuminen seurakunnan toimintaan, halu vaikuttaa seurakunnan asioihin ja äänestämisen kokeminen kansalaisvelvollisuudeksi. Myös ehdokkaan tunteminen henkilökohtaisesti koettiin tärkeäksi. Yli puolet äänestäneistä piti äänestämisen syynä myös sitä, että tiedotusvälineissä puhuttiin vaaleista. Vajaa kolmannes mainitsi

Valtakunnallinen
äänestysprosentti on
noussut kolmella
edellisellä vaalikerralla.
Jatketaan samaan malliin!

äänestämiseensä vaikuttaneen sen, että hän haluaa seurakuntavaaleissa tukea puoluetta, jota äänestää muissakin vaaleissa.

Enemmistö luottamushenkilöistä on naisia, 54 prosenttia. Edellisten vaalien tapaan nyt istuvista päättäjistä enemmistö on iältään yli viisikymppisiä. Luottamushenkilöistä vain seitsemän prosenttia on alle 30-vuotiaita. 30-39-vuotiaita on 11 prosenttia, 40-49-vuotiaita 20 prosenttia, 50-59-vuotiaita 29 prosenttia ja yli 60-vuotiaita 33 prosenttia. Eniten nuoria luottamushenkilöitä valittiin Helsingin hiippakunnassa, jossa 14 prosenttia valituista oli alle 30-vuotiaita.

Luottamushenkilöiden ikäjakauma vastaa pitkälti äänestäjien ikäjakaumaa. 18-24-vuotiaita äänestäjistä oli vain 5 %, peräti 70 % äänestäjistä oli yli 50-vuotiaita.

6. TAVOITTEET

- * Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö.
- * Kirkkoon kuulumisella on väliä!
- * Ota kirkko haltuusi!

VAALIVIESTINNÄN PERUSTAVOITE:

1. Seurakuntalaisen tulee tietää, että on vaalit

- mistä vaaleissa on kysymys
- miksi kannattaa äänestää
- missä äänestetään ja milloin
- kuka saa äänestää

VAALIEN VIESTINNÄLLISET TAVOITTEET; TEEMA JA TOIMINTA:

2. Seurakunta ja sen toiminta näkyväksi

- keskustelun herättäminen siitä, mistä kaikesta seurakunta huolehtii
- viestit monipuolisesti niissä medioissa joita ihmiset seuraavat
- painopiste: verkko
valtakunnalliset ja seurakuntien omat vaalisivut käytössä entistä laajemmin

3. Lisää nuoria ehdokkaita ja ehdokkaiden tunnetuksi tekeminen

- erityisesti aiempaa enemmän nuoria ehdokkaita
- alle 30-vuotiaiden luottamushenkilöiden osuutta kasvatettava

4. Lisää äänestäjiä

- seurakuntakohtaisesti tulee äänestysprosentille asettaa oma tavoite

- valtakunnallinen äänestysprosentti kasvaa vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä
- tärkeä kohderyhmä ovat "äänestämistä empivät", joita on 20–25 prosenttia seurakuntalaisista
- ensimmäistä kertaa äänestävät erityishuomiossa
- uusien, rakennemuutoksen kohdanneiden seurakuntien erityistukeminen

5. Valtakunnallinen tulospalvelujärjestelmä ja vaalikone

- valtakunnallinen vaalikone ensimmäistä kertaa käytössä
- vaalin tuloksen tehokas laskenta ja nopea tiedottaminen eteenpäin

6. Yhtenäisyys

- seurakuntien aktivointi vaaliviestinnän suunnitelmallisuuteen ja toimivaan vastuunjakoon
- Valtakunnallisen vaalikampanja-aineiston hyödyntäminen paikallisesti. Kampanjan materiaalien tulee olla helposti saatavilla ja yksinkertaisesti käytettävissä muodossa. Tavoitteena on, että valtakunnallisen kampanjan ilme ja tunnukset ovat käytössä kaikissa seurakunnissa.

7. VUODEN 2010 SEURAKUNTAVAALIEN ERITYISPAINOTUKSET

NUORET ÄANESTÄJÄT

Kirkolliskokouksen vuonna 2006 tekemän päätöksen mukaisesti 16-vuotiaat ovat äänioikeutettuja seurakuntavaaleissa. Tämän ryhmän aktivoiminen äänestämään on erityisen tärkeää. On myös huomioitava, että kirkko on asiassa tien raivaaja ja suunnannäyttävä, ja täten äänestysikärajan laskun käytännön toteutukseen kohdistuu kiinnostusta myös muualta yhteiskunnasta. Projektin on erityisesti puhuteltava nuoria äänestäjiä.

KIRKON STRATEGIA

Kirkolla on strategia, jonka mukaisesti viestintää tulee painottaa ja toteuttaa. *Meidän Kirkko – Osallisuuden yhteisö* on kantava ohjenuora myös vaaliviestinnälle. Niin ikään kirkon sanoman tulee olla vakaana pohjana viestinnän toteuttamisessa.

Seurakuntavaalien tarkoituksena on korostaa niitä asioita, jotka ihmiset kokevat kirkon vahvuuksiksi. Vaaliviestinnän tulee herättää ihmisissä positiivisia mielikuvia. Samalla vaaliviestintä muistuttaa ihmisiä seurakunnan jäsenyydestä sekä mahdollisuudesta vaikuttaa kirkolliseen päätöksentekoon sekä myös osallistua seurakunnan toimintaan.

VERKKOVIESTINTÄ

Verkkoviestintään panostetaan aiempaa enemmän. Vaalisivuston tulee olla ajantasainen ja äänestäjää palveleva. Niin ikään sivuston on tärkeää olla muunneltavissa vaaliviestinnän eri vaiheisiin, myös ehdokkaiden tukemiseen. Vaalikone tuo viestintään uusia ulottuvuuksia.

SEURAKUNTIEN RAKENNEMUUTOS

Seurakuntarakenteen uudistus tulee vaikuttamaan vaaleihin. Uusien, yhdistyneiden seurakuntien tukeminen on tärkeää.

ENNAKKOÄÄNESTYSPAIKAT

Vaalien ennakoäänestyspaikkojen vieminen äänestäjien läheisyyteen on tärkeää. Koulut, kauppakeskukset, kirjastot ym. julkiset keskeiset paikat tulee hyödyntää ennakoäänestyspaikkoina. Viestinnän kannalta on keskeistä, että paikoista tiedotetaan tarpeeksi.

8. SEURAKUNTIEN VIESTINNÄSTÄ VASTAAVAT

Seurakuntavaalit ovat paikalliset vaalit. Siksi keskeisimmässä asemassa vaalien viestinnän onnistumisessa ovat seurakunnat.

Paikallinen näkyvyys ennen vaaleja, ennakoäänestykseen panostaminen sekä tehokas vaalin tuloksesta tiedottaminen ovat tärkeitä tekijöitä osana kokonaisvaikutelmaa seurakunnasta. Vaalikone, lehti- ja radiomainonta, kotiin kannettava vaalikirje, juttusarjat paikallisissa lehdissä sekä seurakuntalehdessä, julisteet ja muu ulkomainonta, ennakoäänestyspaikkojen materiaali sekä ajantasaiset verkkosivut tuovat vaalit lähelle seurakuntalaisen elämää. Tärkeää on myös viedä viestiä seurakuntalaisille kasvokkain seurakunnan omissa tilaisuuksissa kaikilla työaloilla.

Vaaliviestinnän tulee selventää seurakuntalaisille, kuka saa äänestää, missä saa äänestää ja ennen kaikkea miksi tulisi äänestää.

Seurakuntavaalit työllistävät tiedottajaa joka neljäs vuosi. Vaalit ovat haastava ja työllistävä projekti. Hyvä ja ajoissa aloitettu valmistautuminen, mielekkäästi vastuutettu tehtävänjako sekä perusteellinen suunnittelu helpottavat vaaliviestintää. Alle on koottu vaaliviestinnästä vastaavalle muistilista keskeisistä asioista. On tärkeää, että seurakunnat valitsevat työntekijöidensä keskuudesta vaalivastaavan hyvissä ajoin, viimeistään vuoden 2010 alussa. Viestinnän suunnittelussa ennemmin on aina parempi kuin myöhemmin.

Vaaliviestijän muistilista liitteenä.

9. VALTAKUNNALLINEN JULKISUUSKAMPANJA

TAVOITTEET

Valtakunnallisen julkisuuskampanja tukee seurakuntien vaaliviestintää. Seurakunnille jää vapaus tehdä itsenäisiä päätöksiä mainonnasta alueellaan. Kampanjan aineisto toteutetaan siten, että se on mahdollisimman helposti ja toimivasti hyödynnettävissä myös paikallisesti. Jokainen seurakunta voi valita kampanjan laajasta ilmeestä ja slogan-kokonaisuudesta omaan vaaliviestintään parhaiten sopivat osat.

Valtakunnallisen kampanjan tehtävät:

- *Aktivoida äänestämään*
- *Puhutella erityisesti nuoria äänioikeutettuja*
- *Korostaa asioita, joita ihmiset kokevat kirkon vahvuudeksi*
- *Viestii kirkon olemuksesta ja toiminnasta strategian mukaisesti*

SHERPA

Seurakuntavaalien valtakunnallisen mainoskampanjan suunnittelee ja toteuttaa Kirkon tiedotuskeskuksen kanssa yhteistyössä mainostoimisto Kultainen Sherpa Oy. Sherpa valikoitui 13 vaalikampanjaa toteuttamaan pyrkineen mainostoimiston joukosta julkisessa hankintakilpailussa. Sherpa Agency on vuoden 2009 alussa perustettu markkinointiviestinnän toimisto. Sherpa koostuu kuudesta mainosalan konkarimiehestä, jotka kaikki ovat toimiston osakkaita. Yhteyshenkilö seurakuntavaaliviestinnässä on projekti johtaja Pauli Waroma.

Mainostoimiston ohella Kirkkohallitus hyödyntää mediatoimiston osaamista. Tällä edesautetaan mainosten oikeanlaista, tehokkaasti ajoitettua ja rytmitettyä esittämistä.

Kirkolliskokous on myöntänyt vaalien valtakunnallisen viestinnän kokonaisuuteen 500 000 euroa.

KONSEPTI

Seurakuntavaalien julkisuuskampanjan pääviesti on Ensimmäinen kerta – Första gången. Jokaiselle asialle on ensimmäinen kertansa. Ensimmäinen kerta on monelle suomalaiselle yhdistävä tekijä, kun puhutaan seurakuntavaaleista. Ensimmäistä kertaa voi äänestää minkä ikäinen seurakuntalainen tahansa. Kampanjaidea herättelee pohtimaan, miksi äänestää ja mihin voi vaikuttaa. Konsepti toimii sekä ehdokasasetteluvaiheessa että itse vaalikampanjan aikana samalla viestillä. Luovat ratkaisut ovat tätä päivää; graafinen ilme on selkeä ja värivalinnat vahvoja. Vastaanottajalle pyritään tarjoamaan sekä verbalisia että visuaalisia kokemuksia. Kampanja on suunnattu nuorille ja nuorille aikuisille, mutta välttää viimeiseen asti teennäistä kosiskelua.

Ensimmäinen kerta.
Första gången.

LUONNEHDINTAA

Vaaliviestintäryhmän mukaan Sherpan esittelemä kampanjaidea on selkeä, vaikuttava ja visuaalisesti samaan aikaan sekä klassinen että moderni. Ilme ja slogan soveltuu käytettäväksi sekä perinteisessä mediassa että verkkomediassa. Pääviesti on oivaltava ja korostaa kirkon tienraivaajan roolia äänestysikärajan laskijana sekä antaa äänestäjälle, ehdokkaille ja seurakuntien vaalityöntekijöille kokemuksen merkityksellisestä osallisuudesta. Visuaalinen ilme on nuorekas sekä hyväntuulinen ja puhuttelee myös vanhempaa väkeä.

MEDIAVÄLINEET

Seurakuntavaalien julkisuuskampanja nojaa vahvasti perinteisiin mediavälinevalintoihin. Laajamittainen vaalimainonta sijoittuu vaalien alusviikoille loka-marraskuuhun 2010. Vaalit näkyvät televisiomainonnassa, ulkomainonnassa ja printtimediassa. Keskeinen tehtävä on myös seurakuntavaalien verkkosivuilla.

KAMPAJANJAN TARJOAMAT MAHDOLLISUUDET SEURAKUNNILLE

- *Vaalien verkkosivuilla www.seurakuntavaalit.fi työkalupakki – aineistoa vaaliviestintään, esimerkiksi lehti-ilmoituksiin*
- *Lehtimainontapohjat*
- *Vaalijulisteet, painetut versiot sekä ladattavissa verkkosivuille*
- *Ehdokasesitepohja*
- *Roll up*
- *Vaalikirjepohja*
- *Oheismateriaalia; rintanapit, t-paidat ym.*
- *Ennakkoäänestyspaikan ulkoasun materiaalipaketti*

Osa materiaaleista toimitetaan seurakunnille suoraan, osa taas tilauksesta seurakuntien itse kustantamana.

10. EHDOKASREKRYTOINTI

Miksi kukaan vaivautuisi vaaliurnille, jos tarjolla ei ole kunnan ehdokkaita? On ehdottoman tärkeää, että seurakunnat panostavat ehdokashankintaan yhteistyössä valitsijayhdistysten kanssa. Se on ratkaisevaa vaalien kiinnostavuuden kannalta. Reilu avoimuus ehdokaslistojen taustasidoksista ja vaalitavoitteiden määrittely helpottaa äänestäjiä ja varmasti myös ehdokkaiden rekrytointia.

Ehdokasrekrytointi päättyy 15.9.2010.

Viime vaaleissa ehdokkaista valittiin 12 000 seurakuntalaista. Yhteisenä tavoitteena on saada seurakuntavaaliehdokkaiksi uusia ja raikkaita kasvoja - kokeneita vaikuttajia ja pitkän linjan luottamushenkilöitä unohtamatta. Ehdokkaiden joukon tulee olla monipuolinen: eri-ikäisiä, eri tavalla ajattelevia, eri elämänvaiheissa olevia seurakuntalaisia, myös nuoria.

Viestinnästä vastaavat voivat tukea ehdokkaita monin tavoin. Ehdokkaiden hankinta tulee aloittaa jo keväällä 2010. Tietopaketit seurakunnan hallinnosta, kirkon tekemästä työstä ja keskeisistä kehittämisen kohteista ovat kunnan arvoisia asiastaan innostuneille ehdokkaille. Tasapuolisuuden vaatimus kaikkia ehdokkaita kohtaan on kuitenkin välttämätöntä. Seurakunta ei voi suorittaa ehdokasrekrytointia, mutta tukea sitä voi kaikin tavoin.

MITEN TUKEA EHDOKASREKRYTOINTIA?

- *Ota käyttöön Kirkkohallituksen valmistama esite ehdokkaaksi aikovalle ja huolehdi sen jaosta seurakunnan tiloihin ja tilaisuuksiin.*
- *Järjestä infotilaisuuksia valitsijayhdistysten ehdokashankinnasta vastaaville.*
- *Pidä seurakunnan omilla verkkosivuilla, lehdessä ym. esillä vaaliasiaa jo hyvissä ajoin.*
- *Vinkkaa paikalliselle radiolle ja lehdille jututettavaksi nykyisiä luottamushenkilöitä.*
- *Huolehdi ehdokkaiden avuksi faktatietoa seurakunnan päätöksenteosta ja toiminnasta.*
- *Pyri järjestämään yhteinen kuvaustilanne, jossa kaikki ehdokkaat kuvataan ehdokaslistoja ja esitteitä varten. Samassa tilanteessa ehdokkaille on hyvä jakaa tietoa vaaleista sekä opastaa vaalikoneen käytössä.*

10. SISÄINEN VIESTINTÄ

Oma väki, työntekijät ja luottamushenkilöt, pitää saada innostumaan. Jos me emme ole innoissamme näistä vaaleista, niin kuka sitten on? Kirkkohallituksen taholta seurakuntavaalit näkyvät ainakin muutamissa valtakunnallisissa nuorten tapahtumissa. Mahdollisuutta ehdokasrekrytointi-infoon hengellisillä kesäjuhlilla 2010 selvitetään. Myös kirkolliskokousedustajia pidetään ajan tasalla vaaliviestinnän etenemisestä. Myös kristillisten järjestöjen toivotaan pitävän vaaliasiaa esillä. Kirkkopalvelut ovat seurakuntavaalien keskeinen yhteistyökumppani viestinnän osalla.

Yleiskirjeellä tiedotetaan keskeisimmistä viestinnällisistä asioista seurakuntiin. Seurakuntavaalien projektisihteeri on myös seurakunnan viestijöiden tukena koko projektin ajan.

Seurakuntalehtien ja kristillisten julkaisujen merkitys vaaliviestin eteenpäin viemisessä ja ehdokasrekrytinnin aikana on tärkeä. Kotimaa-lehti pitää lukijansa ajan tasalla vaaleista.

11. VAALIT VERKOSSA

Seurakuntavaalien verkkosivut avautuvat jo vuoden 2009 lopulla ja aineistoa sinne täydennetään vähitellen. Tällä kertaa kaikki materiaali ja vaali-info löytyy yhden osoitteen alta. Sivulla on myös työkalupakki materiaaleista ja käytettävistä aineistoista seurakuntavaalien viestintää varten paikallisesti hyödynnettäväksi.

VAALIKONE

Kaikkien seurakuntien käyttöön hankitaan yksi yhteinen, Kirkkohallituksen kustantama vaalikone, jonka kysymykset seurakunnat voivat itse määrittää. Niin ikään seurakunnat vastaavat ehdokaiden avustamisessa vaalikoneen täytössä ja kannustavat heitä tuomaan näkemyksiään julki verkossa vaalikoneen avulla. Vaalikone sijoitetaan valtakunnallisille seurakuntavaalisivuille. Vaalikoneen uskotaan vahvistavan vaalien kiinnostavuutta ja toisaalta myös rohkaisevan ehdokkaita avoimeen mielipideilmastoon ja oleellisten vaalikysymysten pohdintaan.

Vaalikoneeseen pääsee vastaamaan vasta ehdokasasettelun varmistuttua. Kysymyksiä seurakunta voi tuki laatia jo paljon aiemmin. Varsinaista vastausaikaa on vaalin aikataulusta johtuen melko vähän, vain pari viikkoa. Vaalikone pyritään avaamaan lokakuun puolessa välissä äänestäjille.

SOSIAALINEN MEDIA

Vaaliviestintä verkossa on haastavaa, koska intressit eri sivustoihin ja toimintatavat muuttuvat nopeasti. Vaikuttava näkyvyys verkossa on mahdollista, jos oivaltaa oikeat paikat ja kontaktit. Kaikkeen ei tarvita edes rahaa; facebook-ryhmä ja statuspäivitykset, messenger, blogikommentoinnit, linkitykset ja monet muut päivittäiset internet-toiminnot ovat hyödynnettävissä myös seurakuntavaaleissa.

SEURAKUNTIEN OMAT SIVUT

Valtakunnallisilla vaalisivuilla on aineistopankki, josta löytyy materiaalia käytettäväksi myös seurakuntien omilla sivuilla. Etusivun bannerilinkit kiinnittävät huomion seurakuntavaaleihin. Niitä on helppo pienenkin seurakunnan hyödyntää ja ohjata kävijä valtakunnallisille seurakuntavaalisivuille. Seurakunnan omilta sivuilta tietoa tulisi löytyä.

Tiedot vaalien aikataulusta ja äänestyspaikoista tiedottaminen ovat välttämättömiä viestejä äänestämään aikovalle.

12. ENNAKKOÄÄNESTYS

Äänestyspaikkojen sijainti on ehkä oleellisin asia äänestysprosentin nousun kannalta. Viime vaaleissa runsaat 200 000 ihmistä eli vajaa puolet äänesti ennakkoon. Ennakoäänestyksellä tavoitettiin varmasti uusia äänestäjiä, jotka eivät muuten olisi varsinaisina vaalipäivinä lähteneet käyttämään ääntään.

Seurakunnan on hyvä mennä sinne, missä ihmiset ovat. Äänestämisen ei tarvitse olla pelkkä pakollinen toimenpide, vaan hetki tarjoaa erinomaisen tilaisuuden kohdata ihminen arkensa keskellä. Kauppakeskuksessa, kirjastossa tai koulun tiloissa järjestetty ennakoäänestys tuo taatusti uusia ihmisiä äänestäjiksi. Ennakoäänestyspaikkojen sijoittamisesta päättävät seurakuntavaalien vaalilautakunnat. Heihin kannattaa olla asiassa yhteydessä. Viestijöiden vastuulle jää äänestyspaikan ulkoasusta huolehtiminen. Tähän Kirkkohallitus tuottaa materiaalia.

Paikallisen seurakunnan vaaleista vastaavat tahot voivat yhdessä miettiä, miten ennakoäänestys tapahtumana rakennetaan. Ketkä ovat vaalitoimitsijoita? Voivatko seurakunnan työntekijät olla tavattavissa vaalipaikalla? Voisiko ennakoäänestyspaikalla jakaa seurakunnan toiminnasta tietoa vaikkapa esitteillä? Voisiko äänestäjä saada käynnistään kiitokseksi jotakin?

13. VAALIKIRJE

Viime vaaleissa noin 42 % prosenttia kaikista äänioikeutetuista seurakuntalaisista sai vaalikirjeen omasta seurakunnastaan. Aiempaan tapaan Kirkkohallitus laatii myös vuoden 2010 vaaleissa kehyssovimuksen kahden vaalikirjeen toimittajan kanssa. Sopimukset laaditaan Itella Oyj:n ja Vidoisin kanssa. Mainostoimisto luo vaalikirjeelle ja kuorelle pohjan, jonka seurakunnat voivat täydentää omilla tiedoillaan ja tervehdyksellä. Pohdinnassa on kahden erilaisen kirjeen suunnittelu; nuorille äänestäjille kohdennettu sekä yleisempi kaikille äänioikeutetuille suunniteltu. Kirjepohjat tulevat seurakuntien hyödynnettäviksi valtakunnallisten vaalisivun työkalupakkiin internetiin. Seurakunnat siis itse huolehtivat kirjeen sisällöstä ja sopimuksen teosta vaalikirjeen toimittajan kanssa. Vaalikirjeen kustannuksille on hyvä varata sijaa vaalibudjetissa.

14. VAALINEUVONTATILAISUUDET

Viime vaalien tapaan Kirkkopalvelut järjestää vaalineuvontatilaisuuksia eri puolilla Suomea. Tilaisuuksissa käydään läpi seurakuntavaaleja koskevia säädöksiä ja lakeja sekä opastetaan vaalien toteuttamisessa.

Koulutustilaisuudet

Päivä	Paikkakunta ja tila	Hiippakunnan ja Kirkkopalvelujen edustaja
13.4.2010	Turku, Turun Tuomiokirkkoseurakunnan juhlasali, Eerikinkatu 3	lakimiesasessori Matti Mäkinen, Tytti Pietilä
14.4.2010	Helsinki, seurakuntayhtymän Engel-sali	lakimiesasessori Ritva Saario, TP
15.4.2010	Kauniaisen kirkon Yläsali, Kavallintie 3	vt. lakimiesasessori, TP
21.4.2010	Haapaniemen hiippakuntakartano, Kuortane	lakimiesasessori Jussi Lilja, Marjaana Kanerva
22.4.2010	Tampere, Seurakuntakeskus, Näsin Sali	lakimiesasessori Leevi Häikiö, Marjaana Kanerva
28.4.2010	Mikkelin seurakuntakeskus Savilahdenkatu 20	lakimiesasessori Jyri Klemola, dekaani Ouri Mattila, Sari Virta
29.4.2010	Kuopio, Keskuseurakuntatalo Suokatu 22	lakimiesasessori Tuija Alatalo, dekaani Sakari Häkkinen, Sari V.
18.5.2010	Rovaniemi, Seurakuntakeskus, Rauhankatu 70	lakimiesasessori Osmo Rahja Tytti Pietilä
19.5.2010	Oulu, Pyhän Tuomaan kirkko	lakimiesasessori Osmo Rahja, TP
20.5.2010	Kokkola, Seurakuntakeskus	lakimiesasessori Osmo Rahja, TP

15. KYMPPIVAALI-HANKE

Äänioikeutettuja alle 18-vuotiaita on vuoden 2010 seurakuntavaaleissa noin runsaat 100 000. Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa äänestää ensimmäistä kertaa kuusi uutta ikäluokkaa, 16–21-vuotiaat. Lakiuudistus tarjoaa seurakunnille mahdollisuuden aktivoida nuoria osallistumaan seurakunnan päätöksentekoon, siinä vaiheessa kun he ovat muutenkin aktiivisia seurakuntatoiminnassaan.

Nuorten Keskus ry on aloittanut kaksivuotisen hankkeen, joka tähtää nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen lisääntymiseen sekä seurakunnan toiminnassa että seurakuntavaaleissa 2010. Hanke on valtaosin kaksikielinen. Nuorten Keskus tarjoaa seurakuntien työntekijöiden käyttöön harjoituksia, materiaalia ja vaalifaktaa, jotka löytyvät internet-sivuilta www.nuortenkeskus.fi Kohderyhmän tavoittaminen on luontevaa seurakunnan tilaisuuksissa, tapahtumissa, isoskoulutuksessa ja rippileireillä sekä sähköisen viestinnän kautta.

TAVOITTEET

- 1. Nuori tulee tietoiseksi omasta mahdollisuudestaan vaikuttaa seurakunnan toimintaan.*
- 2. Nuoret vaikuttavat entistä aktiivisemmin seurakunnan toimintaan.*
- 3. Ensimmäistä kertaa äänestävät äänestävät vilkkaammin kuin muut ikäluokat.*
- 4. 18-29-vuotiaiden osuus ehdokkaista ja valituista luottamushenkilöistä kasvaa.*
- 5. Nuori saa riittävästi ajankohtaista tietoa ehdokkaista itselleen tuttujen viestimien kuten vaalikoneen kautta ja ennakköäänestys toteutuu nuorelle luontevissa kokoontumispaikoissa kuten kouluissa ja ostoskeskuksissa.*
- 6. Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt kokevat merkittävänä nuorten osallisuuden ja osallistumisen seurakunnassa.*

Nuorten Keskuksen ohella Kirkkohallitus tekee seurakuntavaaliyhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa. Kotimaa, Kirkkopalvelut sekä Fleim.fi-sivusto ovat tärkeässä asemassa vaaleista kerrottaessa.

16. TIETO- JA TULOSPALVELU

Seurakuntavaalien alustavat tulokset pitää antaa julkisuuteen mahdollisimman nopeasti. Tulokset kiinnostavat sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Tulosten julkistuksessa vaalilautakunnan ja viestijöiden toimiva yhteistyö on korvaamattoman tärkeää.

Uutta vuoden 2010 vaaleissa on se, että nykyiseen tieto- ja tulospalvelujärjestelmään toteutetaan vaalituloksen laskentaosuus seurakuntien käyttöön. Tulospalvelua kehitetään graafisemmaksi siten, että tietoa hakevat voivat porautua koko maan tasosta paikallisseurakunnan tasoon esim. Suomen kartan kautta. Valtakunnallisen tiedotuksen lisäksi järjestelmästä saadaan enemmän paikallista tietoa, esim. toimielimen ikä- ja sukupuolijakaumat.

Myös viestinnän kannalta tieto- ja tulospalvelut muutokset ovat merkittäviä. Suunnitelmissa on seuraavat lisäykset:

- *Äänestysaktiivisuuden ja läpi päässeiden osalta perinteisen äänestysprosentin lisäksi "top ten" – listoja (esim. ääniharavat seurakunnittain ja koko maassa). Nämä tiedot tarkennetaan toteutuksen yhteydessä.*
- *Ehdokkaista lisää tilastotietoa viestinnän käyttöön, esim. missä seurakunnassa eniten nuoria ehdokkaita. Nämä tiedot tarkennetaan toteutuksen yhteydessä.*
- *Uusi ikäluokka (16- ja 17-vuotiaat) äänestäjinä on erityisen mielenkiinnon kohteena. Toteutetaan nykyisiin vaaliluetteloihin lisäsarakeet, joissa merkintä, jos henkilö kuuluu tähän ikäluokkaan ja myös merkintä sukupuolesta. Keskitettyyn tietojärjestelmään viedään tämän ikäluokan äänestämäärät, jolloin saadaan yhteiset tilastot.*
- *Kirkon tutkimuskeskus tekee vaalien jälkeen tarkempaa analyysiä uusista toimielimistä. Esim. valittujen taustaryhmät (puolue, herätysliike jne) kiinnostavat mediaakin. Tällainen analyysi on mahdollista ja nopeampaa, jos keskitettyyn järjestelmään talletetaan valitsijayhdistysten taustatiedot jo yhdistysten perustamisvaiheessa.*

17. KIITOKSET JA LOPPUARVIOINTI

Vaalien jälkeen on tärkeää esittää kiitokset äänestäjille. Tärkeää on muistaa kiitoksin myös vaalityötä tehneitä ehdokkaita ja muuten vaalien järjestämiseen osallistuneille vapaaehtoisille sekä seurakunnan omille työntekijöille. Palautetilaisuus vaalityön osallistuneille on varmasti paikallaan.

Jotta ensi kerralla kaikki sujuisi vielä paremmin, on lopputuloksen ja siihen johtaneen työn arviointi erittäin tärkeää. Koottu raportti vaaliviestinnästä on hyvä työkalu seuraavien vaalien suunnitteluun.

Vaaliviestijän muistilista

- Vaaliviestinnästä vastaavan henkilön valinta. Seurakunnassa on hyvä valita vaalien tiedottamisesta vastaava henkilö.
- Laadi vaaliviestintäsuunnitelma. Vaaliviestinnän suunnitelmasta on hyvä käydä ilmi viestinnän aikataulu, tavoitteet ja keskeinen sisältö sekä muodot.
- Sisäinen viestintä on korvaamattoman tärkeää. Pidä tiiviisti yhteyttä vaalien hallinnoinnista vastaaviin työyhteisön jäseniin sekä muistuta päivittäisessä työssään seurakuntalaisryhmiä tapaavia työkavereita vaalien esillä pitämisestä.
- Huomioi vaaliviestinnän kustannukset budjettia laadittaessa.
- Arvioi työvoiman riittävä tarve kiireisenä vaaliaikana hyvissä ajoin. Huomioi niin ikään vaalitulostilan tehokas organisointi.
- Aktivoi paikallisviestimet järjestämällä vaali-info – ensimmäinen jo ehdokasrekrytoinnin alussa.
- Käytä hyödyksesi seurakunnan omat verkkosivut. Kokoa tietoa ehdokkaista ja linkitä sivut valtakunnallisiin vaalisivuihin.
- Tartu kiinnostaviin ajankohtaisiin kysymyksiin seurakunnassa. Tarjoa jutun aiheita, näkökulmia ja kokoa tiedotteita vaalien eri vaiheissa. Nosta esiin aiheita, joissa seurakunnallinen päätöksenteko konkretisoituu.
- Hyödynnä seurakunnan oma tiedotuslehti, ulkomainostuspaikat, paikallislehdet, radiokanavat ja paikallistelevisio.
- Varaa maksulliset mainostuspaikat hyvissä ajoin.
- Mikäli mahdollista, järjestä ehdokkaiden yhteinen kuvaustilanne seurakunnan puolesta. Samassa tilanteessa voit jakaa ehdokkaille informaatiota ja rohkaista vaalityöhön.
- Varaa riittävästi aikaa ja resursseja vaalikoneen toteutukselle ja ehdokkaiden tukemiselle vastausten annossa.
- Huolehdi vaalien tulosten nopeasta tiedonkulusta
- Kokoa vaalien jälkeen raportti kokonaisuuden onnistumisesta.

